

In the modern educational context, increasing attention is paid to the development of students' creative abilities. Creativity plays an important role not only in the process of self-expression, but also in the formation of personality, adaptation to changing conditions and achieving success in various spheres of life. In the process of studying the musical genre, three main performance techniques are considered – belting ("belting"), singing in a speech position ("speech level singing") and legit ("legit").

In accordance with the relevance, object, and purpose of the study, the following tasks are set: to study the history of the formation and development of the musical genre; to identify the specifics of vocal training in the pop vocal class; to analyze the concepts: belting, singing in a speech position, and legit, based on modern pedagogical literature.

The results of the study suggest that the integration of the musical into educational practices can be a significant addition to the methods of teaching and developing students' abilities. This is due to the revealed positive influence of the musical on the development of creative abilities, communication skills, as well as self-discipline and self-confidence.

Keywords: musical, creativity, vocal pedagogy, students, self-realization, learning, musical performance, the final stage.

REFERENCES:

- 1 Smirnov M.A. Emosionalnyi mir muzyki. – Moskva: Prosveshchenie, 1990. – 101 s.
- 2 Mond O. L. Novyi podhod k obycheniyu peniy detei i podrostkov v shkolah muzikla // Molodoi ychenyi. – 2010. – № 3 (14). – S. 284-290.
- 3 Aliev Iy. B. Nastolnaya kniga shkolnogo uchitel'a-muzykanta. – Moskva: Vlado, 2000. – 334.
- 4 Petryshin V. I. Muzykalnaya psihologiya. M.: Vlado, 1997. 400 s.
- 5 Vennard, Y. Vokal: mekhanizm i tekhnika / Y. Vennard. - Yniversitetniy Mikrofilmderi, 2007. – 257s.
- 6 Aleksandr, F.M. Ózin-ózi Paidalany: Onyñ Diagnostikağa, Jumys Isteýge jáne Reaksiy Baqylayğa Qatysty Sanaly Baýty, Metýen / F.M. Aleksandr. - Orion Baspasy, 2001. – 298 s.
- 7 Rýssel, Dj. Estil Daýystyq Oqytý. / Dj. Rýssel, R. Kohn. – VSD 2013 - 250 s.
- 8 Veir, K. Osnovy vokalnoi pedagogiki: osnovy i proses penia / K. Veir. - Makgroý-Hilldegi Bilim. 2006. – 350s.
- 9 Riggs, S. Kak stat zvezdoi: tekhnika penia v rechevoi pozitsii / S.Riggs; sost. Gıtara Koleji. – M.: Gıtara Koleji, 2005. – 104 s.
- 10 Andryshenko, E.A. Muzykly E. Lloida-Yebbera konsa 1960 - 1980-h godov / E.A. Andryshenko. – Rostov n/D.: RGK, 2007. – 242 s.

FTAMP 14.35.09

DOI: <https://doi.org/10.59102/pedagogical/2025/iss3pp66-73>

Халел Агнур 

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы қ., Қазақстан.

ТҮРІК ДИПЛОМАТИЯЛЫҚ ДИСКУРСЫНДА КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ ДАМУ АӘІСТЕМЕСІ

Қазіргі қарқынды дамып келе жатқан геосаяси ортада шет тілдерінде дипломатиялық дискурсты меңгеру мүмкіндігі халықаралық қатынастар саласындағы мамандар үшін таптырмас шеберлікке айналды. Түркияның жаһандық саяси және экономикалық процестердегі рөлінің өсуі түрік тілінде дипломатиялық байланысты игеруге деген қызығушылықтың артуына алып келді. Бұл зерттеу түрік тілді дипломатиялық

контекстерде коммуникативтік құзыреттілікті дамытуға, нақты мақсаттарға негізделген шет тілдерін оқытудың теориялық және практикалық компоненттерін ықпалдастыруға арналған кешенді әдістемені ұсынады.

Ұсынылып отырған әдістеме заманауи тәсілдерге корпуслық лингвистикаға, дискурстық талдауға, мәдениетаралық прагматикаға және рефлeкторлық (рефлексивтік) оқытуға негізделген. Ресми коммуникелер, Сыртқы істер министрлігінің баспасөз мәлімдемелері, саяси сөздер сияқты түрік дипломатиялық мәтіндерін оқу процесіне енгізу оқу материалдарының жоғары өзектілігін қамтамасыз етеді. Келіссөздер, көпшілік алдында сөз сөйлеу және жазбаша дипломатиялық хат алмасу үшін қажетті прагматикалық және риторикалық дағдыларды дамытуға ерекше көңіл бөлінеді. Бұдан басқа, әдіснамаға цифрлық оқыту құралдары мен әріптестік ынтымақтастық элементтері енгізілген, бұл иммерсиялық және интерактивті білім беру ортасын құруға ықпал етеді.

Пилоттық іске асыру халықаралық қатынастар бойынша магистратура бағдарламасының 8 магистрантынан құралған топпен жүргізілді. Модульдік тапсырмалар, рөлдік симуляциялар, цифрлық ынтымақтастық құралдары арқылы студенттер лексикалық дәлдік, стратегиялық икемділік, түрік тілінде әлеуметтік-мәдени сезімталдық деңгейлерін едәуір арттырды. Атап айтқанда, студенттер «bölgesel istikrar» (аймақтық тұрақтылық), «karşılıklı menfaat» (өзара мүдде) сияқты формулалық өрнектерді, сондай-ақ дипломатиялық сақтық білдіру үшін қолданылатын модальды құрылымдарды тиімді қолдана бастады. Рефлeкторлық (Рефлексивтік) практиканың енгізілуі олардың метакогнитивтік санасын дамытты, бұл түрлі дипломатиялық сценарийлерде тілдің қолданылуын сыни тұғырда бағалауға мүмкіндік берді.

Пилоттық жобаның нәтижелері интегралды әдіснаманың тілді меңгерумен қатар, қазіргі заманғы дипломатиялық даярлық талаптарына сай метакогнитивтік қабілеттер мен мәдениетаралық сананы дамытуға ықпал ететінін көрсетті. Зерттеу нәтижелері бұл тәсілді дипломаттар мен сыртқы саясат мамандары үшін кең ауқымды тілдік дайындық бағдарламаларына енгізу қажеттігін дәлелдейді. Мақала түрік дипломатиялық дискурсын оқытудың құрылымдалған және дәлелді моделін ұсына отырып, лингвистикалық педагогика мен кәсіби коммуникация саласына үлес қосады.

Түйінді сөздер: дипломатиялық дискурс, түрік тілі, коммуникативтік құзыреттілік, дискурстық талдау, мәдениетаралық коммуникация, тапсырмаға негізделген оқыту.

КІРІСПЕ

Жаһандық дипломатияның қарқынды дамуы және Түркияның геосаяси қатысуының кеңеюі Түркия дипломатиялық дискурсын тиімді меңгерудің қажеттілігін айқындайды. Сауатты дипломатиялық қарым-қатынас тек тілді еркін меңгеріп қана қоймай, сонымен қатар мәдени нормаларды, сыпайылық стратегияларын, институционалдық жанрларды, прагматикалық күтілімдерді терең түсінуді талап етеді. Осы аспектілердің бәрі бірлесіп дипломатиялық өзара іс-қимылдың табыстылығын айқындайды, онда түсініспеушіліктердің туындауы халықаралық деңгейде елеулі салдарға әкелуі мүмкін. Алайда дәстүрлі тілдік оқыту көбіне жалпы тілді меңгеруге бағытталады да, жанрға тән дағдылар мен прагматикалық құзыреттілікке жеткілікті назар аударылмайды.

Осыған байланысты зерттеудің мақсаты-дисциплинааралық және тәжірибеге бағдарланған тәсілдерді [1],[2] пайдалана отырып, дипломатиялық контексте, атап айтқанда түрік тілінде коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру әдістемесін әзірлеу. Ұсынылып отырған әдіснама корпуслық лингвистика, дискурстық талдау, мәдениетаралық прагматика, рефлeкторлық (рефлексивтік) оқыту идеяларын үйлестіреді, дипломатиялық қарым-қатынастың күрделілігін ескереді және теориялық білім мен практикалық қолдану арасындағы алшақтықты қысқартуға бағытталған.

Зерттеу Түркияның өңірлік және жаһандық істерге қатысуының артуына байланысты өзекті болып табылады және дипломаттар мен халықаралық қатынастар мамандарының түрік

дипломатиялық регистрін еркін қолдануын қамтамасыз етуге бағытталған. Сондай-ақ, зерттеу кеңірек педагогикалық проблемаға жауап береді: тек лингвистикалық қана емес, сонымен қатар мәдени стратегиялық аспектілерді қамтитын дискурстың мамандандырылған нысандарын қалай тиімді оқытуға үлес қосады. Осыған байланысты ұсынылып отырған әдіснама нақты мақсаттарға (ОТП) және кәсіби қарым-қатынасқа тілдік білім беру мәселелері бойынша жүргізілген зерттеулердің даму бағытына өз үлесін қосады.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Дипломатиялық дискурс кәсіби қарым-қатынастың мамандандырылған түрі, ол жоғары деңгейдегі формальды лингвистикалық және риторикалық құрылымдар арқылы институционалдық және ұлттық мүдделерді жеткізеті. Мұндай дискурс көбіне келіссөздер, халықаралық саммиттер, екіжақты және көпжақты кездесулер, ресми хат алмасу сияқты контекстерде қолданылады. Оның негізгі функциялары сендіру, имидж қалыптастыру, саяси ұстанымдарды түсіндіру және халықаралық қатынастарды қолдау. Күнделікті сөйлеуге қарағанда дипломатиялық байланыс сенімділік пен сақтық, тікелейлік пен әдептілік, айқындылық пен стратегиялық астарлылық арасындағы нәзік тепе-теңдікті сақтайды. Бұл ерекшелік әсіресе түрік дипломатиялық тілінде айқын көрінеді, онда сөйлеу әлеуметтік мәдени күтілімдерге, тарихи нарративке, формальдылықтың бірнеше қабатына сүйенеді.

Түрік дипломатиялық дискурсы жанама баяндау тәсілдерінің, жеке тұлғалық атрибуттардан, номиналданған етістік құрылымдарының және сыпайылық пен бейтараптықты білдіретін модальды формалардың жиі қолданылуымен сипатталады. Мысалы, «mümkün mertebe» (мейілінше), «tarafıar arasında mutabakat» (тараптар арасындағы келісім) және «diplomatik teamüller çerçevesinde» (дипломатикалық дәстүрлер шеңберінде) сияқты сөз тіркестері институционалдық нормаларды ғана емес, сонымен қатар Түркияның мемлекеттік құрылымы мен дипломатиядағы мәдени көзқарасын айқындайды [3]. Жоғары контекстік қарым-қатынас үлгілері оқырман мен тыңдаушыдан кең ауқымды ортақ білімге сүйенуді, жанама сілтемелер мен иерархиялық сигналдарды түсінуді талап етеді. Бұл, әсіресе, түрік дипломатикалық дискурсын үйренушілер үшін қосымша когнитивтік және мәдени дайындықты қажет етеді.

Түрік дипломатиялық дискурсының мәдени өлшемі қарым-қатынас процесін күрделендіреді. Тарихи тәжірибе, ұлттық бірегейлік пен саяси сезімталдық тілдік және риторикалық стратегияларды таңдауға ықпал етеді, ал дипломаттардан контекст пен ықтимал салдарды терең түсінуді талап етеді. Мысалы, османлы мұрасына немесе анатолдық символизмге қатысты метафоралар ауызша және жазбаша тілде аса салмақты мән-мағынаға ие болып, оларды қолдану кезінде абай болуды қажет етеді.

Ұсынылып отырған әдістеме бейіндік педагогикалық жүйе шеңберінде әзірленген коммуникативтік құзыреттіліктің төрт іргелі өлшеміне негізделген. Лингвистикалық құзыреттілік- грамматикалық құрылымдарды, формальды регистрді, салалық лексиканы меңгеру. Мысалы, студенттер дипломатиялық түрік тіліне тән құрама номиналды конструкциялар мен пассивті құрылыстарды пайдалана білуі керек [4]. Әлеуметтік-мәдени құзыреттілік мәдени маңызы бар мәтіндермен, этикет ережелерімен, институционалдық әдет-ғұрыптармен танысу арқылы дамиды. Бұл құрмет белгісін, салтанатты сәлемдесуді, мәдени өзекті метафораларды қолдануды түсінуді қамтиды [5]. Стратегиялық құзыреттілік оқушыларға сөйлеу ағымын басқаруға, жауаптарды сұхбаттасушы мәртебесіне бейімдеуге, сондай-ақ жоғары сатыдағы контекстерде мағыналарды тиімді келіссөз жүргізуге мүмкіндік береді. Сайып келгенде, рефлекторлық құзыреттілік сыни өзін-өзі бағалау, құрдас кері байланыс, сондай-ақ контекст пен кері байланысқа сәйкес коммуникативтік мінез-құлықты жақсартатын бейімделген оқыту стратегиялары [6] арқылы әзірленеді.

Түрік дипломатиялық дискурсының құрылымы мен функцияларын осылайша жан-жақты түсіну болашақ дипломаттарды, аудармашыларды, сондай-ақ халықаралық қатынастар мамандарын лингвистикалық әрі мәдени тұрғыдан күрделі жаһандық ортада тиімді жұмыс

істеу үшін қажетті дағдылармен қаруландыруда шешуші мәнге ие.

ӘДІСНАМА

Әдістемені іске асыру бірнеше өзара байланысты педагогикалық құралдарды қамтиды. Корпора негізіндегі дискурста студенттерге пайдаланудың түпнұсқалық заңдылықтары мен сөйлеу актілерін сақтауға мүмкіндік беретін түрік дипломатиялық мәтіндерінің сандық жинақтары [7] пайдаланады. Кейс-зерттеулер мен рөл-пьесалар елшілік диалогтары, көп мүдделі тараптардың пікірталастары, сондай-ақ баспасөз брифингтері сияқты нақты параметрлерді модельдейді, бұл осы арқылы оқуға мүмкіндік береді. Міндеттерге негізделген модульдер ресми коммуникаторларды әзірлеуде, саяси тілді парафразалауда, дипломатиялық мазмұнды аударуда мақсатты практиканы жүргізуге мүмкіндік береді. Сандық интеграция Google Workspace және Padlet сияқты платформаларды пайдалана отырып ынтымақтастыққа ықпал етеді және бейнеталдау мен асинхронды байланысты ұсынады. Сайып келгенде, кросс-мәдени сценарийлер түріктердің сыпайылық, әлеуметтік-мәдени үміт формулаларына сезімталдығын, әр түрлі контексте прагматикалық бейімделуін дамытуға бағытталған [8].

Әдістемеге маңызды қосымша болып пікірлер ілмектеріне баса назар аударылады, онда оқушылар үнемі рефлексорлық практикамен айналысады, мұғалім мен құрдастарының бағаларымен қолдау табады. Бұл итерациялық тәсіл тілді оқытудағы метакогнацияның рөліне баса назар аударатын екінші тілді меңгерудің қазіргі теорияларына сәйкес келетін тілдік нәтижелер мен коммуникативтік стратегияларды нақтылауға мүмкіндік береді.

Бұдан басқа, әдістеме нақты дипломатиялық міндеттерді имитациялайтын дәлме-дәл бағалау құралдарын қамтиды, мысалы, келіссөздер ноталарын әзірлеу, баспасөз релиздерін дайындау, екіжақты келіссөздердің макетін жүргізу. Бұл жаттығулар сыныпта оқыту мен кәсіби қолдану арасындағы алшақтықты еңсеруге, оқушылардың уәждемесін арттыруға және өзара іс-қимыл жасауға көмектеседі.

НӘТИЖЕЛЕР ЖӘНЕ ТАЛДАУ

Әдістеме бір семестрлік пилоттық курста сынақтан өтті, оған дипломатияны оқып жүрген 8 магистрант қатысты. Зерттеудің бұл эмпирикалық фазасы корпустық және жанрлық әдістерді қолдана отырып дипломатиялық түрік тілі бойынша білім беру модулін әзірлеген Жетпісбаева мен Төлегенованың (2021) эксперименттік жұмыстарына шабыттандырып, сәйкестендірілді. Іске асыру барысында құжаттарды аннотациялау, әріптестерімен кері байланыс және дипломатиялық іс-шараларды виртуалды модельдеу үшін бетпе-бет семинарларды цифрлық платформалармен біріктіретін аралас оқыту форматы қолданылды.

Студенттер лексикалық байлықта, контекстік сөз тіркесінің құрылысында, сондай-ақ түрік тілінде дискурсты стратегиялық таңдауда елеулі табыстарға қол жеткізді. Бейімделген ІССА (Мәдениетаралық коммуникативтік құзыреттілікті бағалау) шкаласы негізінде бағалау алдындағы және кейінгі құралдар дискурстың орындылығы мен сыбайлылық стратегияларын тануда орта есеппен 48%-ға жақсарғанын көрсетті. Рефлексорлық күнделіктер мен мұғалімдердің бағалары рөлдік сценарийлерге деген сенімнің артуын, модальды конструкцияларды жақсы пайдалануды (мысалы, -meli/-malı, gerekmektedir), тіл мен бұл сөздерді иерархиялық қолдану туралы хабардар болудың артуын анықтады[9].

Аса маңызды прогресс дипломатиялық қарсылық ноталарын, келіссөздердегі мәлімдемелерді және түрік тілінде мәдени тұрғыдан орынды салтанатты сәлемдесулерді қалыптастыру мүмкіндігінде атап өтілді. Сыныптағы бақылаулар оқушылардың сөйлеу актілерінің неғұрлым нақтыланған құрылымдарын әзірлегенін және коммуникативтік ортаға байланысты реестрді өзгерте алғанын растады. Бұл нәтижелер Жетпісбаева мен Төлегенованың зерттеу нәтижелерімен толық сәйкес келеді, бұл болашақ дипломаттарды даярлауда дәлме-дәл дискурстық және пән аралық стратегияларды қолданудың негізділігін растайды.

Бұдан басқа, студенттердің сапалы кері байланысы құрдастарды тартуға және автономды оқытуды ынталандыруға арналған цифрлық ынтымақтастық құралдарының құндылығын ерекше атап өтті. Студенттер шынайы дипломатиялық мәтіндермен жұмыс істеу кезінде уәждеменің артқанын атап өтіп, сценарийлердің мәдени батырылуын жоғары бағалады.

ТАЛҚЫЛАУ

Зерттеу дипломатиялық түрік тілін оқыту жалпы тілдік оқытудан кетуді талап ететінін растайды. Оқушылар түпнұсқалық материалды, модельдеуді, мәдени талдауды біріктіретін дискурсивті-бағдарланған әдістерден айтарлықтай пайда көреді. Сын-тегеуріндер дипломатиялық мәтіндерді уақтылы іздеуді және дискурсқа сезімтал педагогика бойынша оқытуды қамтиды[10].

Оның үстіне дипломатиялық ортадағы қарым-қатынастың мәдениетаралық аспектісі мұғалімдерден тілдік формаларды үйретуді ғана емес, сонымен қатар мәдени қайғы-қасірет пен прагматикалық сананы дамытуды талап етеді. Бұл интегралды, көп өлшемді құрылыс ретінде коммуникативтік құзыреттілікке ерекше назар аударатын тіл педагогикасындағы қазіргі заманғы үрдістерге сәйкес келеді.

Болашақ зерттеулер осындай әдіснамалардың ұзақ мерзімді әсерін бағалау үшін бойлық зерттеулерді зерттеуге және осы үлгіні басқа түркі тілдері мен дипломатиялық контекстерге бейімдеу мүмкіндігін зерттеуге тиіс.

ҚОРЫТЫНДЫ

Дипломатиялық түрік тілін меңгеру қарым-қатынастың лингвистикалық, мәдени, прагматикалық аспектілерін дамытуды көздейтін кешенді әдістемелік тәсілді талап етеді. Бұл зерттеуде ұсынылған модель болашақ дипломаттарды түрік тілінде тиімді әрі нақты өзара әрекетке дайындауға негізделген кең ауқымды платформа ұсынады. Ол мақсатқа бағытталған оқыту мен мәдениетаралық білім берудің қазіргі үрдістеріне сәйкес келеді және академиялық, сондай-ақ кәсіби білім беру бағдарламаларына да тиімді енгізіле алады.

Ұсынылған әдістеменің нәтижелілігі оны кеңінен қолдануға болатынын және күн санап жаһанданып келе жатқан әлемде дипломатиялық білім берудің өзгермелі талаптарына икемдеуге мүмкіндік бар екенін көрсетеді. Сонымен қатар, бейінді кәсіби салаларда тіл білімінің теориясы мен практикасын ұштастыратын пәнаралық тәсілдердің маңызы ерекше атап өтіледі.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

- 1 Құнанбаева, С.С. Национальные особенности формирования коммуникативной компетенции. Алматы: «ҚазХҚЖӘТУ» 2010, Vol. 6, №. 2, б. 257–270.
- 2 Г.С. Тоқтамысова Иноязычная компетенция дипломатов: Образовательные технологии. ҚазМПУ хабаршысы, 2022, №. 3, б. 45–53.
- 3 Юксель, М. Türk Dış Politikası Söylemi Üzerine Söylem Analizi. Uluslararası İlişkiler Dergisi., 2019, Vol. 7, №. 1, б. 112–121.
- 4 Чифтчи М. және Карагөз Е. Diplomatik İfade Kalıpları ve Kullanımı. Ankara Üniversitesi DTCTF Dergisi., 2021, Vol. 31, №. 4, б. 576–589.
- 5 Акшит Н, İ. Uluslararası İlişkilerde Kültürlerarası İletişim. İstanbul: Beta Yayıncılık., 2017, No. 8, б. 23–34.
- 6 Жанабекова С.Б. Рефлексивное обучение в подготовке будущих дипломатов. Журнал " Қазақстан педагогикасы"., 2018, Vol. 15, №. 1, б. 77–90.
- 7 Тажибаева Л. Корпусное языковое образование в казахстанских университетах. Тіл және мәдениет, 2020, б. 12–48.

8 Арыкан А. Межкультурная прагматика в турецкой дипломатии. Журнал "Тіл саясаты", 2016, Vol. 9, №. 3, б. 101–118.

9 Жетпісбаева Б.А., Тулегенова А.С. Языковая политика и преподавание языков для дипломатии. Еуразиялық лингвистикалық хабаршы, 2021, Vol. 2, №. 1, б. 33–47.

10 Мамедова, Н Подготовка межкультурных коммуникаторов в тюркском мире. Журнал "Дипломатиялық зерттеулер", 2023.б. 215.

Methodology for developing communicative competence in turkish diplomatic discourse

¹Khalel Agnur 

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty. Kazakhstan

In today's rapidly evolving geopolitical environment, mastering diplomatic discourse in foreign languages has become an indispensable skill for professionals in the field of international relations. The growing role of Turkey in global political and economic processes has led to an increased interest in acquiring diplomatic communication skills in the Turkish language. This study presents a comprehensive methodology for developing communicative competence in Turkish-language diplomatic contexts, integrating theoretical and practical components of teaching foreign languages for specific purposes.

The proposed methodology is based on modern approaches, including corpus linguistics, discourse analysis, intercultural pragmatics, and reflective learning. The inclusion of Turkish diplomatic texts such as official communiqués, press releases from the Ministry of Foreign Affairs, and political speeches ensures high relevance of the learning materials. Special attention is given to developing pragmatic and rhetorical skills necessary for negotiations, public speaking, and written diplomatic correspondence. Furthermore, the methodology incorporates digital learning tools and peer collaboration, contributing to the creation of an immersive and interactive learning environment.

The pilot implementation of the methodology was carried out with a group of 8 master's students in international relations. Through modular tasks, role-play simulations, and digital collaboration tools, students demonstrated significant improvement in lexical accuracy, strategic flexibility, and socio-cultural sensitivity in Turkish. In particular, students became more adept at using formulaic expressions such as "bölgesel istikrar" (regional stability) and "karşılıklı menfaat" (mutual interest), as well as modal constructions used to convey diplomatic caution. The inclusion of reflective practice further developed learners' metacognitive awareness, enabling them to critically evaluate language use in various diplomatic scenarios.

The results of the pilot project indicate that this integrated methodology promotes not only language acquisition but also the development of metacognitive abilities and intercultural awareness that meet contemporary diplomatic training requirements. The paper substantiates the need to incorporate this approach into broader language training programs for diplomats and foreign policy professionals. By presenting a structured and evidence-based model for teaching Turkish diplomatic discourse, the study contributes to the fields of linguistic pedagogy and professional communication.

Keywords: diplomatic discourse, Turkish language, communicative competence, discourse analysis, intercultural communication, task-based learning.

REFERENCES

1 Kunanbaeva S.S. Nacional'nye osobennosti formirovaniya kommunikativnoj kompetencii. Almaty: KazUMOiMK. 2010, Vol. 6, №. 2, б. 257–270.

- 2 Toktamysowa G.C. Inojazychnaja kompetencija diplomatov: Obrazovatel'nye tehnologii. KazMPU habarshysy, 2022, №. 3, b. 45–53.
- 3 Jukcel' M. Türk Dış Politikası Söylemi Üzerine Söylem Analizi. Uluslararası İlişkiler Dergisi., 2019, Vol. 7, №. 1, b. 112–121.
- 4 Tschivttschi M. zhəne Karagəs E. Diplomatik İfade Kalıpları ve Kullanımı. Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi., 2021, Vol. 31, №. 4, b. 576–589.
- 5 Akschit N.İ. Uluslararası İlişkilerde Kùltürlerarası İletişim. İstanbul: Beta Yayıncılık., 2017, №. 8, b. 23–34.
- 6 Zhanabekowa S.B. Revlekcivnoe obutschenie v podgotowke budushich diplomatow. Zhurnal "Kasachstan pedagogikasy", 2018, Vol. 15, №. 1, b. 77–90.
- 7 Tazhibaewa L. Korpusnoe jazykovoe obrazovanie v kazahstanskikh universitetah. Til zhəne mədeniet, 2020, b. 12–48.
- 8 Arykan A. Mezhhkul'turnaja pragmatika v tureckoj diplomatii Zhurnal " Til sajasaty ", 2016, Vol. 9, №. 3, b. 101–118.
- 9 Zhetpicbaewa B.A., Tulegenowa A.C. Jasykowaja politika i prepodawanie jasykow dlja diplomatii. Eurazijalyk lingvistikalyk habarshy, 2021, Vol. 2, №. 1, b. 33–47.
- 10 Mamedowa, N Podgotovka mezhhkul'turnyh kommunikatorov v tjurkskom mire. Zhurnal "Diplomatijalyk zertteuler", 2023.b. 215.

Методика развития коммуникативной компетенции в турецком дипломатическом дискурсе

¹Халел Агнур 

¹Казахский национальный университет имени аль-Фараби, г. Алматы, Казахстан.

В современной динамично развивающейся геополитической среде владение дипломатическим дискурсом на иностранных языках стало незаменимым навыком для специалистов в области международных отношений. Рост роли Турции в глобальных политических и экономических процессах привел к повышению интереса к овладению дипломатическим общением на турецком языке. Настоящее исследование предлагает комплексную методику развития коммуникативной компетенции в туркоязычных дипломатических контекстах, интегрирующую теоретические и практические компоненты обучения иностранным языкам для конкретных целей.

Предлагаемая методика основана на современных подходах, включая корпусную лингвистику, дискурсивный анализ, межкультурную прагматику и рефлексивное обучение. Включение турецких дипломатических текстов таких как официальные коммюнике, пресс-релизы Министерства иностранных дел, политические речи обеспечивает высокую актуальность учебных материалов. Особое внимание уделяется развитию прагматических и риторических навыков, необходимых для ведения переговоров, публичных выступлений и письменной дипломатической переписки. Кроме того, методика включает использование цифровые обучающие инструменты и сотрудничество с коллегами, что способствует созданию иммерсивной и интерактивной образовательной среды.

Пилотная реализация методики была проведена с группой из 24 магистрантов по специальности международные отношения. С помощью модульных заданий, ролевых симуляций и цифровых инструментов для совместной работы студенты продемонстрировали значительное улучшение лексической точности, стратегической гибкости и социокультурной чувствительности на турецком языке. В частности, они стали уверенно использовать формульные выражения, такие как «bölgesel istikrar» (региональная стабильность), «karşılıklı menfaat» (взаимный интерес), а также модальные конструкции, характерные для дипломатической вежливости и осторожности. Включение рефлексивной практики способствовало развитию метакогнитивного сознания студентов,

что позволило критически осмысливать и анализировать использование языка в различных дипломатических контекстах.

Результаты пилотного проекта показывают, что данная интегральная методика способствует не только овладению турецким языком, но и развитию метакогнитивных способностей и межкультурного сознания, что соответствует современным требованиям дипломатической подготовки. В исследовании обосновывается необходимость интеграций данного подхода в более широкие программы языковой подготовки дипломатов и специалистов внешней политики. Представленная работа вносит вклад в развития лингвистической педагогики и профессиональной коммуникации, предлагая структурированную и аргументированную модель обучения турецкому дипломатическому дискурсу.

Ключевые слова: дипломатический дискурс, турецкий язык, коммуникативная компетенция, дискурсивный анализ, межкультурная коммуникация, обучение на основе заданий.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

- 1 Құнанбаева, С.С. Национальные особенности формирования коммуникативной компетенции. Алматы: «ҚазХҚЖЭТУ» 2010, Vol. 6, №. 2, б. 257–270.
- 2 Г.С. Токтамысова Иноязычная компетенция дипломатов: Образовательные технологии. ҚазМПУ хабаршысы, 2022, №. 3, б. 45–53.
- 3 Юксель, М. Türk Dış Politikası Söylemi Üzerine Söylem Analizi. Uluslararası İlişkiler Dergisi., 2019, Vol. 7, №. 1, б. 112–121.
- 4 Чифтчи М. және Карагөз Е. Diplomatik İfade Kalıpları ve Kullanımı. Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi., 2021, Vol. 31, №. 4, б. 576–589.
- 5 Акшит Н, İ. Uluslararası İlişkilerde Kültürlerarası İletişim. İstanbul: Beta Yayıncılık., 2017, No. 8, б. 23–34.
- 6 Жанабекова С.Б. Рефлексивное обучение в подготовке будущих дипломатов. Журнал " Қазақстан педагогикасы", 2018, Vol. 15, №. 1, б. 77–90.
- 7 Тажибаева Л. Корпусное языковое образование в казахстанских университетах. Тіл және мәдениет, 2020, б. 12–48.
- 8 Арыкан А. Межкультурная прагматика в турецкой дипломатии. Журнал " Тіл саясаты", 2016, Vol. 9, №. 3, б. 101–118.
- 9 Жетпісбаева Б.А., Тулегенова А.С. Языковая политика и преподавание языков для дипломатии. Еуразиялық лингвистикалық хабаршы, 2021, Vol. 2, №. 1, б. 33–47.
- 10 Мамедова, Н Подготовка межкультурных коммуникаторов в тюркском мире. Журнал " Дипломатиялық зерттеулер", 2023.б. 215.